

Efektivita kariérového koučování

Sylvie Navarová

Anotace

Práce prezentuje provedení výzkumu mezi žáky středních škol v oblasti jejich volby střední školy a povolí o dalších možnostech studia i zaměstnání. Na základě výstupů výzkumu byl navržen projekt „Kariérové koučování“, který si klade za cíl zefektivnit profesní poradenství na školách zaváděním prvku systemického koučování.

Klíčová slova

Systemický

Rozvoj osobnosti

Volba povolání

Koučování

Pracovní výkon

1. Výzkum jako základ projektu

Výzkum mezi stovkou chlapců a stovkou dívek. Žáci 3. a 4. ročníků středních škol Moravskoslezského kraje probíhal od roku 2009 a dále pokračuje. Bylo použito polostrukturovaného rozhovoru. Získaná data byla zpracována procentuálně.

Vzory základních pokládaných otázek:

- Na základě čeho jste si vybíral / vybírala, na kterou střední školu půjdete?
- Kdyby se vrátíte zpět ve Váze život a mohli byste možnost rozhodnout se znovu. Jak by to vypadalo?
- Představte si, že se potkáme za 3 roky a Vy, zájím ztím, mi budete vkládat, jakou máte perfektní práci / studujete školu. O čem mi budete povídat?
- Co potřebujete k tomu, aby se Váze cíle vyplnily?

Jde o otázky vycházející ze systemického přístupu práce s lidmi (Bobek a Penizka, Parma).

Ze získaných a zpracovaných dat vyplývá, že 34% žáků nemlo v bec představu, co by mohli po Zřídlat, nemli volbu Sř a profesního zaměstnání ujasnou. Dvody rozhodnutí pro danou Sř, kterou aktuálně studují, pak byly (se azeno dle etnosti odpovdí):

- 60% sbrali tady bez přijíma ek(nej ast jzí),
- 21% scht l jsem jiný obor, ale nedostal jsem se%
- 18% scht li to rodi e,
- 8% sdoporu ili mi to známí%

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

O profesním poradenství na Zř, které by mu bylo nápomocno s volbou budoucí zkoly, resp. profese, se nezmínil ani jeden 0ák!

Jako alarmující pova0uji v této souvislosti vztah student ke studiu, kdy vyjad ovali nespokojenost s probíranými p edm ty, neochotu setrvat v daném oboru, touhu vyzkouzet n co jiného. Výraznou nespokojenost s volbou zkoly vyslovilo 30% 0ák . Pozitivní je, 0e 32% vyjád ilo kladný vztah k sou asné zkole. Uva0uji, zda kritérium výb ru další cesty 0ivotem . šbrali tady bez p íjma ek%0je vhodným kritériem0 Má odpov - v 0ádném p ípad .

Studenti vyjad ovali ve vysoké mí e zájem o nasm rování do budoucna, co se tý e volby povolání a budoucí Vř a pot ebu orientace na trhu práce. Pouze 2 % 0ák mají svou budoucí profesní dráhu ujasn nou a kariérové poradenství nepot ebuji.

Z provedeného výzkumu dále vyplývá:

- 57% 0ák poci uje jako sv j hendikep nízké komunika ní schopnosti,
- 23% nízké sebev domí

Mimo výze uvedeného 0áci vyjad ovali pot ebu seznámení se s praxí (šjak to opravdu chodí v zam stnání, v praxi%0

Co se tý e vzd lání a profesní orientace, velmi zále0í na vhodn zvoleném studijním oboru, který by m l odpovídat nejen poptávce na trhu práce, ale p edevzím profesnímu zam ení a osobnosti ka0dého 0áka. To znamená, 0e klí ové je kariérové poradenství na základních a st edních zkolách, které umo0ní profesní nasm rování 0ák tak, aby se v budoucnu eliminovala jejich nespokojenost se zvoleným studiem, resp. prací a fluktuace do jiných obor , neukon ování studia, rekvalifikace, zam stnání. Nespokojenost v práci ovliv uje pracovní výkon, kvalitu práce a negativní reakce okolí na zpatný pracovní výkon zp tn posiluje demotivaci k profesi, práci.

2. Moynosti systemického p ístupu v kariérovém kou ování

Inspirace z firemní praxeÅ a v ci se za ínají m nit

Na úvod praktická ukázka vyu0ití systemického kou ování ve firemní praxi (krátká kazuistika).

Jak to vidí vedoucí:

Mana0er se p i nástupu na nové pracovní místo potýká s návalem pracovních povinností, úkoly nestíhá plnit v termínu, zva0uje odchod.

Po 2 m sících p ichází na pracovizt kou . Vede s mana0erem hodinový rozhovor, p i kterém si mana0er ujasní sv j vlastní pracovní postup, 0ádoucí stav a kroky, které provede k jeho dosa0ení. V následujících dnech úkoly, které si zadal, plní a jeho produktivita a pracovní výkon stoupají. Kou ovaný je v práci více spokojený, rychleji se rozvíjí a zvládá stále obtí0n jí úkoly. Nad ízený kou ovaného mana0era vidí m itelný nár st efektivity práce. Mana0er k tomu: sli0 první zkuzenosti se systemickým kou inkem mi p inesly v domí toho, 0e ve svém 0ivot a práci m 0u

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

zmnit víc, než jsem si doposud myslel. Začal jsem si klást otázky, které jsem si dříve nepoložil, a začal jsem hledat cesty a řešení, která jsem dříve neviděl. V práci se zvýšila moje kreativita a flexibilita. V osobním životě si dokážu lépe určit, co vlastně chci a svůj čas využívám mnohem plněji.

Zázrak? Vymyšlený příběh? Zdá se Vám to nemožné? To je právě kouzlo koučování. Stačí aby se sešli dva lidé, kteří chtějí spolu pracovat, jsou otevření nacházení nových možností a postupně a v cíli se začínají měnit.

Co to tedy je systemické koučování?

Parma (2006, s. 99) uvádí, že zkušenosti práce s lidmi v posledních desetiletích říkají, že učitelé nejdříve analyzovat problém a jeho tzv. příčiny, je konstruovat, tvořit něco nového, oádoucího v budoucnosti (ne-problém, cíle). Když víme, kam chceme jít, dostaneme se tam snáze. říká Shazer (1985, s. 47). Systemické koučování se s partnerem v prvních schůzkách domlouvají na společné práci, jejím cíli a cestě, jak cíle dosáhnout. Koučování postupně pomáhá partnerovi uvidět jeho možnosti a zlákat ho k tomu, aby si je vyzkoušel (Bobek, Penizka, 2008, s. 141-142). Tímto postupem dochází také ke zkompetentnění partnera.

Partner si začne pokládat otázky, které si dříve nepoložil. Dochází ke změně v jeho myšlení i smýšlení o sobě samém. Co je významné, protože snáze nájde svůj názor a určí, co se stane. (Shazer, 1985, s. 41).

Projekt Kariérový koučovník do škol realizovaný v rámci ESF OP VK

Na základě výstupů výše uvedeného výzkumu a na základě zkušeností s efektivitou systemického koučování byl vytvořen projekt Kariérový koučovník do škol, který byl 15. 9. 2010 zahájen. Projekt je realizován za podpory ESF OP VK. Klíčovými aktivitami jsou:

- Profesní diagnostika
- Kariérový koučovník
- Kompetence pro trh práce
- Osobní personalistika
- Kulatý stůl

Profesní diagnostika je vedena formou assessment centra. Tato aktivita je postavena na bázi komplexnosti, což znamená, že úroveň sociálních dovedností a klíčových kompetencí také bude posuzována nejen na základě psychologických testů, ale také v rámci skupinové práce a prostřednictvím interakce také s rodiči a učiteli.

Kariérový koučovník zahrnuje schůzky také s koučem konané v rozmezí několika týdnů. Účelem schůzek je provázení také na jejich cestě k volbě budoucí školy, resp. profese a pro poznání vlastních motivací faktorů. Výstupem Kariérového koučování je také, který má ujasnit volbu budoucí školy, resp. profese. Bere své rozhodnutí zodpovědně a je motivovaný pro další vzdělávání a osobní rozvoj.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

První sezení jsou vedeny individuální formou, poslední sezení má formu týmového koučinku konaného za účasti žáků a v případě zájmu třídního učitele, případně výchovného poradce nebo školního psychologa a rodičů. Týmový koučink vede k ujasnění cílů žáků a učitelů, které se mohou ve vztahu budoucí školy a profese žáků diametrálně lišit (předpoklad vycházející z provedeného výzkumu). Účastníci se chtějí, a jdou na tuto školu a provázení učitelů koučinkem ke shodě. Ústředním tématem aktivity je zplnomocnění žáků ve vztahu k jeho vlastnímu životu a budoucí profesi.

Trénink Kompetence pro trh práce je veden formou zážitkového učení. Účastníci získají dovednosti a znalosti v efektivní a asertivní komunikaci, týmové práci a základní informace o aktuálním dění na trhu práce, organizaci času a práce. Efektem semináře je posílení sebevědomí a komunikačních schopností účastníků (nutnost tohoto zaměření vyplývá z výzkumu), zlepšení vztahů ve skupině a vzájemná podpora spolužáků ve vztahu k budoucí profesi.

Trénink Osobní personalistika je určen výchovným poradcem, případně školním psychologem. Vede k získání znalostí o aktuálním trhu práce, kariérovém koučování, způsobech posuzování profesních předpokladů a pracovním právům a tím posílení jejich dovedností ve výchově budoucích absolventů úspěšných na trhu práce.

Kulatý stůl I je aktivita, která přispívá k navázání spolupráce institucí po ukončení vzdělávání zejména s firmami regionu a vzdělávacími institucemi formou prezentací, aktivních diskuzí a předáváním zkušeností. Aktivita vede k možnosti navázání regionální i nadregionální spolupráce školy a zaměstnavatelů a k zatektivnění technických a jiných nedostatkových oborů.

Zástupci pozvaných firem mají příležitost se podílet o zkušenosti ze svého oboru, co všechno jejich práce obnáší, jaké mají zkušenosti se zaměstnáváním absolventů, na co by si měli dát pozor, na co by se měli při své přípravě na budoucí zaměstnání zaměřit apod. Této aktivitě se účastní žáci a studenti, kteří mají možnost předat své zkušenosti se svou školou mladším žákům.

3. Závěr

Projekt Kariérový koučink do škol bude po 3 roky přispívat ke zvýšení efektivity profesního poradenství na středních a základních školách. Využívá systemického koučování a tréninku kompetencí dětí na trhu práce.

Summary

The contribution called The Effectivity of Career coaching presents a research carried out among the students of the secondary schools in Moravskoslezsky resort. The research was focused on students' ways how to chose the school or the future profession. The contribution adverts to the importance of the right choice of profession and recommends to focus on development of skills important for labor market such as communication or time management. The project Career coaching for schools financed by European Social Fund is focused on development of

profession consultancy at primary and secondary schools. The project offers the activities such as profession diagnostic, career coaching or round table. The project utilizes principle of systemic coaching.

Literatura

BOBEK, M., PENIŽKA, P. Práce s lidmi. Brno: NC PUBLISHING, 2008

PARMA, P. Umění koučovat. Praha: Alfa Publishing, 2006

SHAZER, S. Keys to Solution in Brief Therapy (*Kľúče k riešeniu v krátkej terapii*). London: W.W.Norton and Company, 1985

Internet

Projekt ESF OP VK Kariérový koučink do škol: <http://www.smrov.cz/projekty-esf/karierovy-koucik-do-skol/>

Kontaktní adresa

PhDr. Sylvie Navarová

úkola manažerského rozvoje s.r.o.

Technologická 372/2, 708 00 Ostrava, Pustkovec

Tel: 605 214 849, e-mail: sylvie.navarova@smrov.cz